

Procedury postępowania pracowników szkoły w sytuacjach kryzysowych i trudnych

---

Na podstawie:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969).
2. Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534).
3. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r.poz.1119).
4. Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082).

Niniejszy dokument zawiera zestaw procedur, które określają zasady postępowania nauczycieli oraz innych pracowników szkoły w sytuacjach kryzysowych i trudnych, które mogą wystąpić w czasie zajęć prowadzonych przez szkołę na jej terenie lub poza nią. Każdy schemat postępowania został ujęty w oddzielnej procedurze określonej przez konkretną sytuację, jaka może wystąpić.

Kary z tytułu popełnionych czynów nie zostały ujęte w procedurze, określa je Statut Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Wodzisławiu.

Ilekróć w niniejszych procedurach jest mowa o:

- 1) rodzicach, należy przez to rozumieć także opiekunów prawnych uczniów;
- 2) nauczycielach należy przez to rozumieć także innych pracowników szkoły;
- 3) wychowawcy należy przez to rozumieć wychowawcę klasy, do której uczęszcza uczeń, którego dotyczy zdarzenie.

1. Podejrzenie, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki/dopalacze/inną substancję psychoaktywną
--

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, dyrektora, itp.) żąda przekazania mu substancji, pokazania zawartości plecaka/torby szkolnej oraz kieszeni własnej odzieży, a także innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją.

UWAGA: Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać przeszukania odzieży ani innych rzeczy należących do ucznia.

2. Nauczyciel o zdarzeniu zobowiązany jest niezwłocznie ustnie poinformować Dyrektora szkoły i wychowawcę, jeśli nie byli obecni podczas przekazywania substancji przez ucznia, a wychowawca zobowiązany jest poinformować (telefonicznie) rodziców/opiekunów ucznia i wezwać ich do natychmiastowego stawiennictwa w szkole celem omówienia dalszej procedury postępowania.
3. W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że znaleziona substancja jest substancją psychoaktywną wychowawca wzywa policję.
4. W przypadku, gdy uczeń odmawia przekazania niebezpiecznego przedmiotu lub substancji, wychowawca wzywa (telefonicznie) rodziców (opiekunów) do natychmiastowego stawiennictwa w szkole, a jeśli jest to niemożliwe wzywa policję.
5. Wychowawca we współpracy z nauczycielem, który brał udział w postępowaniu, przygotowuje notatkę służbową ze zdarzenia informującą o okolicznościach zdarzenia i podjętych działaniach w terminie do 1 tygodnia od zaistnienia sytuacji i przekazuje ją Dyrektorowi szkoły.

2. Podejrzenie, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innej substancji psychoaktywnej

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy i organizuje mu opiekę innej osoby dorosłej (pedagoga szkolnego, pielęgniarki, innego nauczyciela lub pracownika szkoły). Uczeń nie może pozostać bez opieki.
2. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia wychowawcę klasy, dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego oraz sporządza notatkę służbową.
3. O zdarzeniu powinna także zostać poinformowana pielęgniarka szkolna, która w razie konieczności wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia oraz ewentualnego udzielenia pomocy przedmedycznej.
4. Wychowawca zawiadamia (telefonicznie) o zaistniałym fakcie rodziców ucznia, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły.
5. W przypadku braku możliwości skontaktowania się z rodzicami, uczeń pozostaje pod opieką pielęgniarki, pedagoga szkolnego lub innego pracownika szkoły do końca pracy sekretariatu.
6. W przypadku braku kontaktu z rodzicami dziecka do momentu końca pracy sekretariatu szkoły pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji.
7. Gdy rodzic odmówi odebrania dziecka lub przybędzie do szkoły w stanie nietrzeźwym, o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia lub do przekazania go do dyspozycji funkcjonariuszom policji, decyduje lekarz pogotowia po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
8. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia, który jest pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, odmawiają przyścia do szkoły lub gdy uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia lub zagraża życiu albo zdrowiu innych osób.

9. W każdym przypadku, gdy uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych na terenie szkoły, pedagog szkolny powiadamia pisemnie policję i Sąd Rodzinny - w przeciągu 2 dni od zdarzenia.
10. Wychowawca we współpracy z nauczycielem, który inicjował działania, przygotowuje notatkę służbową ze zdarzenia informującą o okolicznościach zdarzenia i podjętych działaniach w terminie do 1 tygodnia od zaistnienia sytuacji i przekazuje ją Dyrektorowi szkoły.

3. Uzyskanie informacji, że uczeń pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa (telefonicznie, za pomocą e-maila, e-dziennika) do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im uzyskaną informację.
4. Wychowawca w obecności przybyłych do szkoły rodziców przeprowadza rozmowę uczniem. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców do sprawowania szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Wychowawca może zaproponować rodzicom skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki i udział ucznia w programie terapeutycznym.
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich),
6. W sytuacji gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, Dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję, które będą podejmowały dalsze działania,
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, Dyrektor szkoły niezwłocznie zawiadamia prokuratora lub policję o powziętej informacji.
8. Wychowawca dokumentuje podejmowane działania i informuje Dyrektora szkoły o rezultatach działań.

4. Pracownik szkoły na jej terenie znajduje substancję przypominającą wyglądem narkotyki/dopalacze

1. Nauczyciel, który znalazł na terenie szkoły środek przypominający narkotyk lub dopalacze, powiadamia o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora szkoły, który wzywa policję.
2. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu

policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, kto przyniósł na teren szkoły znaną substancję.

3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Nauczyciel w ciągu 1 tygodnia od zdarzenia przygotowuje notatkę służbową, którą przekazuje Dyrektorowi szkoły.

5. Podejrzenie, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych podczas wycieczki

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty uczniów - będących uczestnikami wycieczki, zapewniając jednocześnie uczniowi opiekę innej osoby dorosłej (opiekuna wycieczki).
2. W razie potrzeby, osoby przejmujące opiekę nad uczniem wzywają lekarza w celu ewentualnego udzielania pomocy medycznej.
3. Kierownik wycieczki powiadamia (telefonicznie) dyrektora szkoły i rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji.
4. Jeżeli uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, kierownik wycieczki wzywa policję.
5. Rodzice są zobowiązani do odbioru dziecka w sytuacjach kryzysowych na własny koszt, zgodnie z podpisanym zobowiązaniem/deklaracją.
6. Gdy rodzic odmówi odebrania dziecka, lub przybędzie po dziecko w stanie nietrzeźwym o przewiezieniu ucznia do placówki służby zdrowia lub przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia, w porozumieniu z kierownikiem wycieczki.
7. W przypadku braku kontaktu z rodzicem kierownik bezzwłocznie powiadamia najbliższą jednostkę policji.
8. Kierownik wycieczki przygotowuje notatkę służbową ze zdarzenia informującą o okolicznościach zdarzenia i podjętych działaniach w terminie do 1 tygodnia od zaistnienia sytuacji i przekazuje ją Dyrektorowi szkoły.

6. Podejrzenie, że uczeń pali tytoń lub e-papierosy na terenie szkoły

1. Nauczyciel nakazuje uczniowi zwrot papierosów i informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy i pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Wychowawca powiadamia o zdarzeniu rodziców ucznia i odnotowuje ten fakt w e-dzienniku/zeszytach zachowania
3. W przypadku odmowy oddania przez ucznia papierosów, wychowawca niezwłocznie wzywa (telefonicznie) rodziców ucznia do szkoły.
4. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem szkolnym przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami.

7. Uczeń sprawiający trudności wychowawcze

1. Wychowawca po pojawieniu się trudności wychowawczych z uczniem przeprowadza dogłębną diagnozę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia celem ustalenia przyczyn trudności.
2. Wychowawca w ramach swoich działań:
  - 1) przeprowadza we współpracy z pedagogiem diagnozę problemów wychowawczych i emocjonalnych ucznia oraz planuje kolejne działania ukierunkowane na pomoc uczniowi;
  - 2) na zorganizowanym w szkole spotkaniu informuje rodziców dziecka o istniejących trudnościach i zapoznaje ich z działaniami, jakie zostaną podjęte przez pracowników szkoły w stosunku do ucznia jednocześnie zobowiązując rodziców do współpracy;
  - 3) w przypadku utrzymujących się trudności z uczniem, wychowawca organizuje spotkania z członkami zespołu wychowawczego i zespołu nauczycieli uczących w danej klasie celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu problemów wychowawczych;
  - 4) po przeanalizowaniu sytuacji wychowawca może zaproponować przeprowadzenie badań psychologicznych lub psychiatrycznych uczniowi, przekazując rodzicom informacje o znaczeniu opinii w edukacji ich dziecka;
  - 5) na spotkaniu Rady Pedagogicznej lub zespołu nauczycieli uczących w klasie, wychowawca szczegółowo zapoznaje nauczycieli z zaistniałym problemem, przedstawia podejmowane działania, rezultaty działań i stan faktyczny na dany dzień. Rada Pedagogiczna ustala dalszy tok działań skierowanych na pomoc uczniowi.
3. W stosunku do ucznia, którego postępowanie nie ulega poprawie mimo podjętych działań pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia Sąd Rodzinny.
4. W przypadku gdy Sąd Rodzinny zastosował środek zaradczy wobec ucznia w postaci nadzoru kuratorskiego o zachowaniu ucznia na bieżąco informowany jest kurator.

8. Wystąpienie sytuacji przemocowej między uczniami

1. Nauczyciel stanowczo reaguje na zaistniałą sytuację: przerywa incydent, rozdziela uczniów, odizolowuje sprawcę od ofiary.
2. W razie potrzeby udziela uczniom pierwszej pomocy i wzywa pielęgniarkę szkolną.
3. Nauczyciel informuje wychowawców uczniów, którzy brali udział w zdarzeniu, oraz pedagoga szkolnego oraz sporządza notatkę służbową, którą przekazuje pedagogowi szkolnemu.
4. Wychowawcy i pedagog szkolny rozmawiają z ofiarą i sprawcą (oddzielnie) oraz z ewentualnymi świadkami, w celu wyjaśnienia sytuacji.

UWAGA: Rozmowa z ofiarą powinna się odbyć w pomieszczeniu przyjaznym uczniowi, do którego w momencie przeprowadzania rozmowy nikt poza rozmówcami nie będzie miał dostępu.

5. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny informuje rodziców uczniów o zdarzeniu, informuje rodziców ofiary o możliwości złożenia zawiadomienia na policji.
6. Jeżeli doszło do naruszenia godności ucznia, jego nietykalności cielesnej lub zachodzi podejrzenie popełnienia czynu karalnego, pedagog/psycholog w porozumieniu z Dyrektorem szkoły informuje policję lub/i Sąd Rodzinny.

9. Zakłócenie toku lekcji

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

1. Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do pedagoga szkolnego, a w przypadku gdy go nie zastanie, do sekretariatu szkoły. Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania Dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
2. Nauczyciel uczący może również skorzystać w tej sytuacji z pomocy pracownika niepedagogicznego obsługującego dane piętro. Pracownik ten zobowiązany jest do udzielenia nauczycielowi pomocy.
3. Pedagog zabiera ucznia/uczniów z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia np. do gabinetu pedagoga lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu Dyrektora.
4. Pedagog szkolny przeprowadza z uczniem/uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego czynu.
5. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole - na wniosek pedagoga wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
6. Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, pedagog powiadamia Dyrektora szkoły wzywa rodziców do niezwłocznego przybycia do szkoły.
7. Jeśli pojedyncze działania nie przynoszą efektów, a uczeń wciąż uniemożliwia prowadzenie lekcji, wychowawca we współpracy z pedagogiem szkolnym przeprowadza cykliczne rozmowy z uczniem oraz proponuje rodzicom dziecka skorzystanie ze specjalistycznej pomocy.
8. Jeżeli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach postępować należy zgodnie z tymi procedurami. Jeśli przyczyną zakłócenia toku lekcji było używanie urządzeń elektronicznych, należy postępować z zasadami określonymi w Statucie szkoły.

10. Cyberprzemoc

1. W przypadku ujawnienia cyberprzemocy stosowanej wobec lub przez ucznia szkoły wychowawca we współpracy z pedagogiem szkolnym ustala okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposoby rozpowszechniania, sprawcę, świadków zdarzenia) i zabezpiecza dowody.
2. Wychowawca z pedagogiem szkolnym analizują zdarzenie i podejmują stosowne działania:
  - 1) przerwanie aktu cyberprzemocy poprzez zawiadomienie administratora serwisu w celu usunięcia materiału;
  - 2) powiadomienie rodziców uczniów biorących udział w zdarzeniu;
  - 3) powiadomienie policji o cyberprzemocy;
  - 4) udzielenie wsparcia ofierze cyberprzemocy przy współpracy z jego rodzicami;
  - 5) przeprowadzenie rozmowy wychowawczej z uczniami biorącymi udział w zdarzeniu;
  - 6) wyciągnięcie konsekwencji zgodnie z zapisami Statutu szkoły wobec sprawcy cyberprzemocy,
3. Wychowawca dokumentuje zdarzenie, sporządza notatkę służbową, przekazuje notatkę dyrektorowi i monitoruje sytuację ucznia - ofiary przemocy.
4. Wychowawca i pedagog/psycholog szkolny wdrażają odpowiednie działania profilaktyczne w klasie, w której wystąpiło zjawisko cyberprzemocy.

11. Postępowania w przypadku zaistnienia próby samobójczej lub samobójstwa ucznia.

Każdy pracownik Szkoły ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub podjęcia informacji, że uczeń planuje podjąć próbę samobójczą, każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

1. Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych.
  - 1) O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:
    - mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
    - mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
    - pozbywanie się osobistych, cennych dla ucznia przedmiotów,
    - unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,

- zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
  - przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań,
  - przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania,
  - podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
  - fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo,
- 2) Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, wychowawca, pedagog podejmują odpowiednie działania interwencyjne:
- jednoznacznie ustalają które z w/w przesłanek występują u danego ucznia,
  - przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej u danego ucznia, w celu ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami celem ustalenia powodów zmian w zachowaniu ucznia,
  - przekazują informację o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły,
  - ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują pomoc psychoterapeutyczną,
2. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych)
- 1) Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:
- nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce,
  - informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców,
  - przekazują dziecko pod opiekę rodziców (opiekunów prawnych) lub jeżeli przyczyna jest sytuacja domowa odpowiednim instytucjom (np. policji).
3. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą na terenie szkoły.
- 1) Nauczyciel będący świadkiem próby samobójczej na terenie szkoły udziela pierwszej pomocy przedmedycznej uczniowi, wzywa lub organizuje wezwanie pielęgniarki szkolnej, pogotowia ratunkowego, informuje Dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego oraz zabezpieczenia miejsca zdarzenia.
  - 2) Dyrektor szkoły zapewnia dziecku bezpieczeństwo, poprzez stałą obecność osoby dorosłej oraz izolację ucznia od grupy rówieśniczej.
  - 3) Pielęgniarka szkolna lub pedagog powiadamia rodziców ucznia, policję oraz organ prowadzący szkołę. Dyrektor szkoły powiadamia policję i organ prowadzący szkołę, jeśli powziął informacje o próbie samobójczej ucznia także poza terenem szkoły.
  - 4) Pielęgniarka szkolna lub pedagog przekazuje ucznia rodzicom lub służbom ratunkowym w zależności od stanu ucznia.
  - 5) pedagog planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowie

bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazują rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno- pedagogicznej poza szkołą,

- 6) w przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji,
  - 7) pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno- pedagogicznej innym uczniom szkoły.
4. Postępowanie w przypadku dokonania przez ucznia samobójstwa.
- 1) zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia i przekazanie ich dyrektorowi szkoły,
  - 2) zawiadomienie organu prowadzącego i nadzorującego szkołę przez dyrektora szkoły,
  - 3) poinformowanie nauczycieli o zdarzeniu na Radzie Pedagogicznej,
  - 4) poinformowanie uczniów na forum klasy przez wychowawców,
  - 5) stworzenie uczniom możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych,
  - 6) udzielanie uczniom wsparcia,
  - 7) unikanie poczucia nadmiernej odpowiedzialności za zdarzenia.

12. Kradzież na terenie szkoły

1. Nauczyciel po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.
2. Nauczyciel podejmuje działania, których celem jest ustalenie sprawcy kradzieży i zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu - nauczyciel nie ma prawa przeszukać rzeczy należących do domniemanego sprawcy - w tym celu należy wezwać policję,
3. Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy poszkodowanego i sprawcy oraz pedagogowi szkolnemu, sporządza notatkę służbową, którą przekazuje Dyrektorowi szkoły.
4. Wychowawca lub pedagog jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia, przeprowadzają rozmowy z poszkodowanym, sprawcą (jeżeli udało się go ustalić), świadkami.
5. Wychowawca wspólnie z pedagogiem przeprowadza rozmowę ze sprawcą zdarzenia (jeżeli udało się jego ustalić) oraz jego rodzicami. Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia, wyciągnięcia konsekwencji przewidzianych Statutem szkoły.
6. Wychowawca wspólnie z pedagogiem przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami.

W uzasadnionym przypadku pedagog i wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmują decyzję o zawiadomieniu policji. O tym fakcie informuje rodziców poszkodowanego i sprawcy.

13. Popelnienie czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat

W każdym przypadku popelnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popelnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

Postępowanie wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

1. niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
2. ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
3. przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
4. powiadomienie rodziców ucznia-sprawcy,
5. niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
6. zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

14. Postępowanie sytuacji zagrożenia incydem bombowym, terrorystycznym:

1. Nauczyciel, który przyjął zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawnił przedmiot niewiadomego pochodzenia, co, do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, zgłasza ten fakt dyrektorowi szkoły
2. Dyrektor szkoły powiadamia Policję.
3. Zawiadamiając Policję należy podać następujące informacje:
  - rodzaj zagrożenia i źródła informacji o zagrożeniu /informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot,
  - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego,
  - nr telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia,
  - adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej,
  - opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

/Wskazane jest uzyskanie od Policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia/

4. Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

- 1) do czasu przybycia Policji akcją ewakuacyjną kieruje dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba,
- 2) na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze (pogotowie ratunkowe - 999, straż pożarną - 998, pogotowie: energetyczne – 991)
- 3) po przybyciu Policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów,
- 4) podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora i osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo,
- 5) po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie opuścić zagrożony rejon,
- 6) ewakuacja przebiega zgodnie z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego obowiązującą w szkole.

15. Postępowanie w przypadku klęski żywiołowej (pożar, rozpylenie na terenie szkoły szkodliwej substancji toksycznej)

1. Nauczyciel, który zaobserwuje lub uzyska od innych informację potwierdzającą powyższe sytuacje, ma obowiązek:
  - 1) Przebywania z uczniami do czasu rozwiązania sytuacji.
  - 2) Natychmiastowego powiadomienia dyrektora szkoły.
  - 3) Wyprowadzenia uczniów z miejsca zagrożenia.
  - 4) Udzielenia pierwszej pomocy poszkodowanym uczniom.
  - 5) W miarę możliwości usunięcia skutków zagrożenia.
2. Równoległe do działań nauczyciela zawartych w pkt. 1 - dyrektor wdraża stosowne procedury dotyczące postępowania w powyższych sytuacjach:
  - 1) powiadamia o zdarzeniu Policję, a także-stosownie do rodzaju materiałów lub substancji - straż pożarną , SANEPID i w razie potrzeby pogotowie ratunkowe,
  - 2) kieruje ewakuacją zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami ewakuacji,
  - 3) jeżeli jest to możliwe wraz ze społecznym inspektorem BHP organizuje działania powstrzymujące dalsze rozprzestrzenianie się substancji,
  - 4) powiadamia organ prowadzący szkołę oraz organ nadzoru pedagogicznego.

16. Postępowanie w przypadku anonimowego telefonu z pogrózkami lub informacjami materiałów zagrożeniu użyciem materiałów wybuchowych.

Pracownik szkoły, który odebrał telefon z pogrozkami powinien:

1. Prowadzić rozmowę w sposób umożliwiający uzyskanie jak największej ilości informacji dotyczących zagrożenia oraz zapamiętać istotne dla zdarzenia informacje - czas trwania rozmowy, dokładna treść, spostrzeżenia, co do charakterystyki osoby dzwoniącej.
2. Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły.
3. Dyrektor lub osoba upoważniona powiadamia Policję, straż pożarną i pogotowie ratunkowe.
4. Pozostać, jak i inni nauczyciele, z uczniami do czasu wyjaśnienia sprawy.
5. Dyrektor o zaistniałej sytuacji powiadamia organ prowadzący szkołę oraz nadzór pedagogiczny.

17. Procedura do stosowania w przypadku przebywania obcej osoby na terenie szkoły.

1. Przez osobę „obcą” na terenie szkoły rozumie się osobę, która:
  - 1) nie jest rodzicem ucznia tej szkoły,
  - 2) nie jest pracownikiem szkoły,
  - 3) nie jest osobą zaproszoną przez dyrekcję szkoły, wychowawcę klasy lub innego pracownika i która swoim zachowaniem w wyraźny sposób narusza zasady i normy współżycia społecznego bądź też w inny sposób stanowi zagrożenie dla porządku na terenie szkoły oraz bezpieczeństwa uczniów lub innych osób przebywających na terenie szkoły.
2. Każdy nauczyciel (pracownik szkoły) w przypadku, gdy zauważy na terenie szkoły osobę, której zachowanie lub wygląd wzbudza niepokój:
  - 1) Obserwuje zachowanie tej osoby, ustala powody jej obecności w szkole.
  - 2) W przypadku trudności z ustaleniem tego- pyta ją o cel wizyty w szkole.
  - 3) Jeśli uzna za stosowne -prosi ją o opuszczenie terenu szkoły.
3. W przypadku powstania wątpliwości lub ujawnienia niepokojących zachowań z jej strony- informuje dyrektora szkoły i wspólnie z nim podejmuje mediacje w celu nakłonienia jej do jasnego określenia celu swojego pobytu lub też opuszczenia terenu szkoły.
4. W sytuacjach drastycznych niezwłocznie powiadamia Policję i jednocześnie podejmuje działania mające na celu zabezpieczenie uczniów i pracowników przed skutkami niebezpiecznych zachowań osoby obcej.

18. Procedura postępowania w stosunku do ucznia ze zdiagnozowanym spektrum autyzmu (ang. ASD), w tym zespołem Aspergera, stosowana w przypadku wystąpienia zachowań agresywnych, stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia własnego oraz innych uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły.

Zasady ogólne.

1. W przypadku wystąpienia trudności w zachowaniu (agresja werbalna, atak złości, naruszenie cielesności innej osoby) u ucznia ze stwierdzonym autyzmem, zespołem Aspergera należy:

- 1) zwrócić uczniowi uwagę, że postępuje niewłaściwie. Skierować jego uwagę na siebie (aby zaczął słuchać tego, co mamy do powiedzenia),
- 2) ustalić granicę: nie dopuścić do przejawów agresji wobec siebie, jako osoby interweniującej,
- 3) nie używać zwrotów z komunikatem „nie” (nie rób, nie wolno itp.). Uczeń powinien dostać komunikat, co ma zrobić (czyli np. zostaw, odejdz, przestań, chodź ze mną – próba odwrócenia uwagi od złego zachowania),
- 4) umożliwić uczniowi wyjście z sali, w celu znalezienie miejsca odosobnienia od pozostałych uczniów, aby mógł się wyciszyć (pokój wyciszeń),
- 5) nie zmuszać do wykonywania zadań, jeśli odmawia,
- 6) podjąć próbę wyciszenia zachowania agresywnego poprzez rozmowę z uczniem na temat zaistniałej sytuacji (co się stało, dlaczego tak postąpił, uzmysłwić, dlaczego druga osoba zareagowała tak a nie inaczej),
- 7) w przypadku, gdy rozmowa nie skutkuje powiadomić rodziców (opiekunów prawnych) o zachowaniu ucznia i konieczności zabrania go z lekcji,
- 8) zawiadamiać o zaistniałej sytuacji wychowawcę klasy lub w razie jego nieobecności pedagoga / dyrektora szkoły.
- 9) wpisać informację o zdarzeniu w prowadzonej dokumentacji.

(wpisanie uwagi o zachowaniu ucznia do e-dziennika w zakładce „Uwagi” lub do zeszytu do kontaktów z rodzicami ucznia , jeżeli taka forma kontaktu została z rodzicami uzgodniona).

Zasady szczegółowe.

2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zachowania trudnego (napaść fizyczna, pobudzenie fizyczne, zagrożenie, niemożność uspokojenia przez nauczyciela) w czasie kontaktu z dzieckiem, reaguje spokojnie ale zdecydowanie. Podejmuje działania mające na celu eliminację zachowania, polegające w razie konieczności na:

- 1) rozdzieleniu stron konfliktu - zdecydowanym i stanowczym przerywaniu negatywnego zachowania sprawcy wobec ofiary,

- 2) przytrzymaniu (chwilowe i częściowe ograniczenie swobody ruchów)¹,
  - 3) podjęciu próby wyciszenia zachowania agresywnego, przeprowadzeniu ucznia (odseparowaniu go od grupy) w bezpieczne, spokojne miejsce (pokój wyciszeń),
  - 4) w sytuacji bardzo agresywnego zachowania ucznia (zagrożenie zdrowia lub życia ucznia, innych osób), gdy inne sposoby są nieskuteczne - powiadomieniu rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, lub (i) pogotowia ratunkowego, lub (i) Policji (działania w zależności od sytuacji).
3. W przypadku nietypowej sytuacji w klasie, nieprzyjścia na lekcję, samowolnego opuszczenia przez ucznia sali podczas lekcji nauczyciel:
- 1) za pośrednictwem wybranego ucznia, prosi o pomoc innego nauczyciela, a jeśli jest to niemożliwe, zaprowadza wszystkich uczniów, pozostawiając ich pod opieką nauczyciela w sąsiedniej klasie, sam podejmując działania ustalenia pobytu ucznia autystycznego/ z Zespołem Aspergera;
  - 2) o zajściu informuje rodziców (opiekunów prawnych), wychowawcę, dyrektora/pedagoga,
  - 3) wpisuje uwagę o zachowaniu ucznia do e-dziennika (zakładka „Uwagi”).
4. Wychowawca lub pedagog szkolny (powiadomiony o zdarzeniu przez innego nauczyciela/pracownika szkoły):
- 1) przeprowadza rozmowę z uczniem i innymi uczestnikami zdarzenia oraz sporządza notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany).
  - 2) przekazuje rodzicom (opiekunom prawnym) informację o zdarzeniu i formach podjętej interwencji (odnotowuje ten fakt w prowadzonym przez siebie e-dzienniku – zakładka „kontakty”)
5. W przypadku powtarzania się szczególnie drastycznych zachowań agresywnych (stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia) wychowawca zgłasza ten fakt do pedagoga szkolnego oraz powiadamia dyrektora szkoły.
6. W przypadku kolejnych zachowań agresywnych ucznia i jednocześnie braku efektywnej współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi) Szkoła kieruje wniosek do Sądu.

---

¹ W przypadku jeżeli nauczyciel (pracownik szkoły) uzna, że może dojść do zagrożenia zdrowia lub życia ucznia, innych osób, ewentualne użycie środków przymusu bezpośredniego poprzez chwilowe i częściowe ograniczenie ruchów, będzie uwarunkowane i usprawiedliwione bezpieczeństwem ucznia i innych osób w otoczeniu.